

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет Фізичного виховання і спорту
Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В
ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»**

Рівень вищої освіти - другий (магістерський) рівень

Освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
терапії, реабілітації та морфології
Протокол № 01 від “4” вересня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методологія та організація наукових досліджень в галузі охорони здоров'я
Викладач	Проф. Шеремета Лідія Миколаївна
Контактний телефон викладача	0505797464
E-mail викладача	Lidii.sheremeta@pnu.edu.ua
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	90 год.
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn-pnu.edu.ua
Консультація, відправлення, відпрацювання н/б та негативних оцінок	Середа 14.00 - 16.30
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень в галузі охорони здоров'я» розглядає основні постулати, методи та прийоми наукового пізнання світу та його дослідження. Знання необхідні людині для орієнтації в навколишньому світі, для пояснення і передбачення подій, планування і реалізації діяльності та розробки інших нових знань. Знання найважливіший засіб перетворення дійсності. В нових соціально-економічних умовах спостерігається підвищення інтересу до наукового дослідження. Однак, прагнення до наукової роботи все частіше наштовхується на недостатнє оволодіння дослідниками системи методологічних і методичних знань. Цей факт істотно знижує якість виконання наукових робіт, не дозволяючи їх авторам в повній мірі реалізовувати свої можливості. Залучення до наукових знань, готовність і здатність студентів до проведення самостійних пошуків є об'єктивною передумовою успішного вирішення навчальних і наукових завдань. У свою чергу, важливим напрямом вдосконалення теоретичної і практичної підготовки є виконання студентами в процесі навчально-наукової діяльності різних письмових робіт. Для дослідників-початківців дуже важливо не тільки добре знати основні положення, які характеризують наукову роботу, але й мати хоча б загальне уявлення про методологію та методику наукової творчості, тому що, як показує сучасна навчальна практика вищих навчальних закладів, у таких дослідників на перших кроках до оволодіння навичками наукової роботи найбільше виникає питань саме цього характеру. Буде роз'яснено вимоги щодо оформлення текстових наукових робіт, які є загальними, універсальними незалежно від профілю навчального закладу. Мова йде про оформлення структурних частин наукових робіт, елементів тексту, розташування в тексті різних знаків. Наводяться загальні вимоги до наукових робіт, викладу і стилю тексту і т. д. В концентрованій, зручній для сприйняття формі на заняттях приводяться найбільш важливі відомості про порядок та правила підготовки і захисту письмових робіт.</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки: «Методологія та організація наукових досліджень в галузі охорони здоров'я» як навчальна дисципліна базується на таких дисциплінах: інформатика, філософія, медична реабілітація, гігієна, бібліографія, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формуванню умінь застосовувати знання з філософії та основи медичних знань в процесі подальшого навчання й у професійної діяльності.</p> <p>Пререквізити. Оскільки предметом вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень в галузі охорони здоров'я» є наука, як процес творчої діяльності по отриманню нового знання, і результат цієї діяльності у вигляді цілісної системи знань, сформульованих на основі певних принципів, магістри, як кваліфіковані фахівці повинні добре знати філософію, інформатику, основні клінічні та фундаментальні дисципліни (анатомію, фізіологію тощо), основні дисципліни середньої школи (інформатику, біологію).</p>	

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

3.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень у галузі охорони здоров'я» є: сформувані у студентів здатність виконувати і конструктивно систематизувати, аналізувати та обґрунтовувати у висновки результати наукових досліджень, висвітлити особливості проведення наукових досліджень у галузі охорони здоров'я, ознайомити з принципами біоетики, оволодіти методами аналітичної роботи, технікою опрацювання літературних джерел, донести розуміння необхідності дотримання студентами правил академічної доброчесності.

На підставі вивчення методології та організації наукових досліджень обґрунтувати вибір тематики для вирішення наукових проблем, засвоїти основні принципи та методи досліджень, підготувати майбутніх магістрів до написання кваліфікаційної (магістерської) роботи.

3.2 Завдання дисципліни:

- Розкриття специфіки наукового пізнання і формування філософського підходу до методології пізнавальної діяльності з позицій доказової медицини.
- Знайомство зі способами роботи з науково-технічною інформацією.
- Освоєння методів планування і проведення наукових досліджень, а також методів обробки та аналізу їх результатів.
- Освоєння методики оформлення та подання результатів наукових досліджень у медицині.
- Вивчення і освоєння способів фіксації і захисту об'єктів інтелектуальної власності.
- Формування здатності до самостійного вибору методів ведення науково-дослідницької діяльності у галузі охорони здоров'я.
- Знайомство з формами організації науково-дослідних робіт колективів наукових організацій медичного профілю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сучасні тенденції, напрями і закономірності розвитку вітчизняної науки за умов глобалізації та інтернаціоналізації;
- методологію наукового пізнання;
- досягнення світової і української науки у своїй галузі;
- усвідомлювати соціальну відповідальність науки і освіти;
- принципи організації наукових досліджень;
- алгоритм вибору теми, мети та завдань досліджень в галузі охорони здоров'я;
- принципи системного мислення в науковій творчості;
- основи методології емпіричних досліджень;
- технологію роботи над кваліфікаційною (магістерською) працею;
- принципи створення презентації, захисту та впровадження результатів досліджень.

вміти:

- ефективно організувати науково - дослідну діяльність;
- формулювати тему, проблему та мету наукового дослідження;
- виділяти предмет і об'єкт дослідження;
- розробляти план проведення науково-дослідної роботи;
- проводити аналіз проведеної роботи;
- формулювати гіпотези, обґрунтовувати наукові результати;
- ефективно використовувати доступні інформаційні ресурси з різних джерел, аналізувати та обробляти отриману інформацію;
- проводити самостійне наукове дослідження;
- оформити кваліфікаційну працю згідно вимог;
- підготувати презентацію, захист, впровадження результатів науково-дослідної роботи;

планувати і прогнозувати свій подальший професійний розвиток.

3.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

- інтегральна;
- загальні;
- спеціальні (фахові, предметні).

Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальних навичок (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

4. Організація навчального курсу

Обсяг курсу 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Семінарські заняття, /практика,	18
Лабораторні Лекції	12
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс навчання	Нормативна
1	Фізична терапія, ерготерапія	1	

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Лекції (години)	Практичні заняття (години)	Самостійна робота (години)
Тема 1. Сутність, предмет та метод наукових досліджень Структура наукових теорій. Методологічні і евристичні принципи побудови теорій. Основні функції наукової теорії. Наукова парадигма. Знання і наука як спосіб пізнання світу. Уявлення про наукове пізнання.	2	4	10
Тема 2. Організація наукових досліджень. Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення. Вибір теми та реалізація дослідження Ефективність наукових досліджень. Науковий метод. Предмет методології науки. Етапи науково-дослідної роботи. Співвідношення мети і завдань дослідження. Основні елементи методології наукових досліджень. Постановка теми дослідження, проблема, мета й задачі дослідження. Актуальність теми. Функції гіпотези.	2	4	10
Тема 3. Принципи наукових досліджень у медицині. Вимоги до проведення досліджень у системі охорони здоров'я. Види наукових досліджень	2	4	10

Наукова проблема і гіпотеза. Рандомізація. Доказова медицина. Біостатистика.			
Тема 4. Науково-дослідна робота студентів: види і загальні вимоги, форми представлення результатів. Основні вимоги до структури і змісту наукової статті. Методика підготовки тез і статті – основні етапи і підрозділи.	2	4	10
Тема 5. Методи обробки наукової інформації. Організація роботи з науковою літературою. Наукова обробка документів як сукупність процесів аналізу і синтезу. Статистична обробка інформації.	2	4	10
Тема 6. Основні вимоги до оформлення магістерських робіт, їх структури та змісту. Академічна доброчесність. Види плагіату.	2	4	10

5. Система оцінювання навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів			
	РЕЙТИНГОВИЙ ПОКАЗНИК	Оцінка ECTS	Оцінка в національній шкалі	
Екзамен, диф. залік, курсова робота, практика			Залік	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	90-100	A (відмінно)	відмінно	
	82-89	B (відмінно)	добре	
	75-81'	C (відмінно)		
	64-74	D (задовільно)	задовільно	
	60-63	E (задовільно)		
	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	незадовільно	
	1-34	F (незадовільно) з обов'язком повторним навчанням		

Вимоги до письмових робіт

Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі 6-Teapі, та проектних робіт. Терміни написання: денна форма - на парі, заочна форма за 10 днів до сесії.

Семінарські заняття - 50 балів

Умови допуску до підсумкового контролю. Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 25 балів впродовж семінарських занять (письмові роботи, усні відповіді)

Підсумковий
контроль Форма

контролю: екзамен

Форма здачі: тестовий контроль (50 балів)

6. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Порядок та організація контролю знань студентів визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) [content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf](https://pnu.edu.ua/content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf).

Академічна доброчесність

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника [https / /pnu.edu.ua/положення про запобігання плагіату/](https://pnu.edu.ua/положення_про_запобігання_плагіату/)

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) [https//pnu. ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia- pro-osp 7-redaktsia.pdf](https://pnu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp-7-redaktsia.pdf).

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) [https@pnu. ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/opzinnuvannja-uspishnosti.pdf](https://pnu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/opzinnuvannja-uspishnosti.pdf)

Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11. 2022 р.) [http://nmv.pnu.edu.ua/wp- content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf](http://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf).

7. Рекомендована література

Базова

1. Авраменко В. С., Жирякова І.А., Осауленко І.А. Виконання та оформлення випускних робіт. Для студентів спеціальності 124 Системний аналіз. Освітній ступінь «Магістр» : навчально-методичний посібник. Черкаси. Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2018. 154 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. В 12 Методика та організація наукових досліджень : Навчальний посібник / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
3. Грабченко А.І. Методи наукових досліджень : навч. посіб. Х. : НТУ «ХП», 2009. 142 с.
4. Гуроров О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.
5. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Право, 2017. 448 с.
6. Дегтярьов А. В., Кокодій М. Г., Маслов В. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 78 с.

7. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 17 с.
8. Каламбет С.В. Методолія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.
9. Кисельов С. М. Основні принципи доказової медицини: навч. посіб. / С. М. Кисельов. - Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. - 117 с.
10. Конверський А.Є. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. К. : Центр навч. л-ри, 2010. 352 с.
11. Корягін М.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К. : Алерта, 2014. 622 с.
12. Костюкевич В. М., Коннова М. В. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця. 2017. Т. 172.
13. Методичні рекомендації щодо проведення дослідження, написання, оформлення та захисту магістерських робіт / авт.-упор. М. М. Тимошенко, Н. О. Риженко, Т. В. Камінська. – Київ : ДЕА, 2019. – 48 с.
14. Методологія наукових досліджень в медицині: навч. посібник / В. Д. Бабаджан, Н. С. Бакуменко, О. І. Кадикова та ін.; за ред. П. Г. Кравчуна, В. Д. Бабаджана, В. В. М'ясоєдова. – Харків : ХНМУ, 2020. – 260 с.
15. Методологія доказової медицини: підручник (ВНЗ IV р. а.) / В.Ф. Москаленко, І.Є. Булах, О.Г. Пузанова. – Київ :»Медицина», 2014. – 200 с.
16. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
17. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. — Тернопіль, 2014. — 272 с.
18. Основні принципи доказової медицини («Evidence-Based Medicine») / Компендіум. Лікарські препарати. Дата додання: 28.08.2019 р. Режим доступу до журн.: <https://compendium.com.ua/uk/tutorials-uk/vnutrishnya-meditsina/1-rozdN-osnovnprintsipi-dokazovoyi-meditsini/1-osnovni-printsipi-dokazovoyi-meditsini-evidence-based-medicine/> Назва з екрана.
19. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії /Вакуленко Л.О. та ін. – Київ : [Укрмедкнига](#), 2019. – 372 с.
20. Оспіщев В.І. Технологія наукових досліджень в економіці: навч. посіб. К. : Знання, 2013. 255 с.
21. Палеха Ю.І. Основи науково-дослідної роботи : навч. посіб. К. : Вид-во «Ліра-К», 2013. 336 с.
22. Сухомлін К. Б., Зінченко О. П., Методологія та організація наукових досліджень в галузі біології: Тестові завдання. – Луцьк : Медіа, 2017. – 72 с.
23. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практичний посібник / Авторський колектив : В. Майборода, О. Ярошенко, Я. Скиба ; за ред. О. Ярошенко. – Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. – 174 с.
24. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. К. : Знання, 2010. 295 с.

Додаткова

1. Демківський А.В. Основи методології наукових досліджень: навч. посіб. К. : Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.
2. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Полтава : Оріяна, 2012. 180 с.

3. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень : підручник . К. : Знання, 2007. - 317 с.
4. Юринець В.Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ, 2011. - 179 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws> - Законодавство України
2. <http://www.osvita.com.ua> - освітній портал.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
4. <http://www.nplu.kiev.ua> – Національна парламентська бібліотека